

IZLOŽBA »Josip Vaništa 1948.-2010.« u Galeriji Forum

Pola stoljeća vrsnoga umijeća

Još jednu priliku za susret s djelima jednoga od najznačajnijih hrvatskih crtača nudi nam izložba što se otvara u srijedu

Jelena MANDIĆ-MUŠČET
jelena.mandic@vjesnik.hr

Vite čovjek osamnaestog stoljeća. Kao da ste odgojeni u nekoj drugoj sredini, kao da ste došli iz kolodža. Život vam ovdje nije lak. Jedino ne mogu shvatiti kako još niste propali«, kazao je jednom prilikom Miroslav Krleža Josipu Vaništi, jednome od najistaknutijih hrvatskih umjetnika druge polovice 20. stoljeća.

Vaništa je portretirao Krležu na traženje toga književnoga velikana, ali mu je, unatoč tome, prisjeća se vrsni slikar i crtač, pogled na trenutke bio pun bijesa. Njihov je odnos kasnije postao prijateljski; Vaništa ga je portretirao i pred smrt, na bolesničkoj postelji. Krležine pronicljive riječi kojima je opisao toga akademika, dobitnika mnogobrojnih umjetničkih nagrada i autora zapaženih knjiga, snažno odzvanjaju i danas.

Iako izrazito povučen i suptilan, gotovo bismo mogli reći »neskladan« za naše doba, Vaništa ne dopušta da njegova bogata produkcija potone u zaborav. Visoke dosege toga plodnoga crtača i pisca posljednjih godina možemo prilično često pratiti ne samo na svojevrsnim retrospektivnim izložbama, već i u nizu prepoznatljivih, minimalistički dizajniranih izdanja u kojima je umjetnik ukoristio svoj respektabilan likovni, ali i književni opus.

Još jednu priliku za susret s radovima jednoga od najznačajnijih hrvatskih crtača nudi nam Galerija Forum na izložbi »Josip Vaništa 1948.-2010.«, što se

Josip Vaništa i Nenad Fabijanić

Vaništine visoke dosege posljednjih godina možemo prilično često pratiti ne samo na retrospektivnim izložbama, već i u nizu prepoznatljivih izdanja

otvara u srijedu u 20 sati. Autor likovnog postava je Nenad Fabijanić, a izložba ostaje otvorena do 19. lipnja.

Brojne studije i kritike pokazuju da je interes za Vaništino stvaralaštvo iznimno velik, jer ono »ne prestaje emanirati svojom golemom likovnom izražajnošću jedinstvenu duhovnost koja je, mijenjajući sredstva i oblike duboko prožela suvremenu hrvatsku umjetnost svojim vrijednostima«, navodi u predgovoru kataloga likovni kri-

tičar Milan Bešlić.

Te je vrijednosti, napominje Bešlić, umjetnik u minulim desetljećima stvarao u različitim medijima, onima koje baštini u tradicijskim zasadama kao neiscrpnu snagu, kao i u onima što ih je po vlastitom izboru koristio u svojem radu dajući im drugo značenje i nove vrijednosti.

Vaništa je svojim djelom, ocjenjuje autor predgovora, otvorio cijelo novo poglavlje u suvremenoj umjetnosti na čijim »stranicama« i čitamo višeslojnost multi-

medijalnog izričaja kao jedinstvenu autorsku pojavu. »Tako je, primjerice, u crtežu, iznimnom dosljednošću stvarao golemi crtački opus ustrajući na njegovim temeljnim premisama. Dakako da ga nije samo ta dosljednost pozicionirala kao jednog od najznačajnijih crtača u suvremenoj hrvatskoj umjetnosti, već nadasve, likovna kultura kojom je prožeo svoje veliko umijeće.« Upravo se to, smatra Bešlić, i iščitava u ovim crtežima koji su nastali u dugačkom polustoljetnom razdoblju, od »Šuma« iz 1948. godine u olovci na papiru, do recentnih radova, datiranih 2009. i 2010. godine. Važnu dionicu predstavlja i njegov rad u drugim medijima, posebno djela nastala u suradnji s kolega-

ma iz Gorgone, umjetničke grupa koja je stekla miški status u suvremenoj hrvatskoj umjetnosti. Gorgona je djelovala od 1959. do 1966. godine, a okupljala je umjetnike Josipa Vaništu, Julija Knifera, Marijana Jevšovara, Đuru Sedera i Ivana Kožarića, povjesničare umjetnosti Radoslava Putara, Matka Meštrovića i Dimitrija Bašičevića Mangelosa te arhitekta Miljenka Horvata.

Djela pripadnika grupe Gorgona, kao i Exata 51, bitno su odredila i karakter zbirke Muzeja suvremene umjetnosti, a o njezinu golemom utjecaju na domaću umjetnost jasno govori i činjenica da je Gorgoni posvećen jedan od središnjih dijelova novoga muzejskoga postava.

»Kako je u svojim crtežima i slikama stvarao opus na klasičnim likovnim postulatima dosljedno provodeći njegove vrijednosti, tako ih je 'gorgonaškim' projektom preispitivao u anti-tradicijskim i nekonvencionalnim metodama i postupcima, sredstvima i materijalima legitimirajući istodobno obje svoje pozicije jednako valjanim: onu tradicionaliste, i drugu, onoga koji smisao svojoj djelatnosti nalazi u sumnji, u propitivanju medija umjetnosti, svojih vlastitih estetskih stajališta i izgrađenih uvjerenja«, napominje autor predgovora.

Ono što nije mogao kistom i olovkom, bojom i tušem, kredom i ugljenom, na papiru ili platnu Vaništa je, ističe Bešlić, povjerio svojem peru ispisujući jedinstveni dnevnik svoje duhovnosti, svoje intelektualna zapažanja i stvaralačke dvojbe.

S novinarske konferencije

Tjedan dana 450 filmova

ZAGREB - Ukupno 450 animiranih filmova iz 40 zemalja svijeta u tri zagrebačka kina, Europi, Tuškancu i Griču, majstori švicarske animacije u fokusu, predstavljajući tri velika svjetska studija, tri Panorame za one koji nisu ušli u natjecateljski program, izložbe i radionice za djecu - sadržaji su koji čine ovogodišnji Svjetski festival animiranog filma - Animafest. Festival počinje 1. lipnja, a posvećen je kratkometražnim filmovima, najavili su organizatori na novinarskoj konferenciji u utorak u kinu Tuškanac. Umjetnički direktor festivala Krešimir Zimonić te producentice Olinka Vištica i Vjera Matković predstavili su program i izdvojili novitete ovogodišnjega jubilarnoga 20. izdanja Animafesta. Natjecateljski dio sastavljen je od 128 naslova, a u »Velikom natjecanju« čija nagrada »Velika nagrada Animafesta« uključuje počasno predsjedanje sljedećim festivalom, sudjeluje 39 naslova. Zagrebačka publika će, primjerice, moći vidjeti uradak irskog autora Davida O'Reillyja »Reci nešto, molim te« ili »Jako se ponosim« Amerikanca Dona Hertzfeldta, a tu su i »Muto« umjetnika Blua, »Ronioci na kiši« Priita i Olge Parn, te »Logorama« Ludovica Houplina. Što se gostiju festivala tiče, bit će ih čak 120 - od autora filmova, osoba koje su na neki način uključene u animaciju, pa do prijatelja festivala. Organizatori su istaknuli Georgesa Schwizgebela, višestruko nagrađivanoga švicarskoga umjetnika, Rona Diamonda i osnivača produkcijske kuće Acme Filmworks. [Vedran Jerbić]

MANIFESTACIJE 3. festival mediteranskoga filma u Splitu

Sjajan film za odličan početak

Film »Soul Kitchen« tursko-njemačkoga redatelja Fatiha Akina iznimno je zabavan film protkan finim humorom

SPLIT - Ljetno kino Bačvice, prvoga dana Festivala mediteranskoga filma u utorak se ispunilo publikom željnom dobrog filma, a »Soul Kitchen« tursko-njemačkoga redatelja Fatiha Akina pokazao se i više nego dobrim. Štoviše, »Soul Kitchen« je sjajan film i pravi izbor za otvaranje jednoga festivala.

Iako je riječ o pravom festivalskom filmu, »Soul Kitchen« je zanimljiv i zbog to-

dilazi već da promišlja situaciju u kojoj su Splitski zakiniteli za kvalitetna europska filmska ostvarenja. Prvi je dan festivala tako započeo u vedroj atmosferi koja je dobrim dijelom proizašla upravo iz Akinove vještine filmskoga pripovijedanja koje mu je među ostalim priskrbilo i posebnu nagradu u Veneciji.

Uvjerljivi Adam Bousdoukos

neočiti, jer »Soul Kitchen« je prava prćvarnica koja posluje s gubitkom, ali mjesto na kojem se nalazi vrijedno je te ga se pokušava dokopati Zinin bivši školski kolega - antipatični i beskrupulozni biznismen. Cijela paleta likova proči će restoranom koji na knecu postaje omiljeno okupljalište koje nudi glazbu, hranu, piće i odličan provod u kojem gledatelj gotovo da može sudjelovati.

šteta propustiti tako rijetko toplu i zabavnu priču, a u konačnici čvrst film koji drži punu pažnju i, što je najvažnije, ne ostavlja nikakav gorak okus u ustima.

Festival će trajati do 30. svibnja, a publika će moći nastaviti uživati u projekcijama u Kinoteci Zlatna vrata i fantastičnom i jednim od rijetkih preživjelih kina na otvorenom. Organizatori su znali prepoznati vrijednost